

JOLÈ SCUDIERI RUGGIERI: *Un Romanzo sentimentale: Il «Tratado notable de Amor» di Juan de Cardona*. Roma, Tipografia l'Editrice Finanziaria, 1960. 24 pàgs.

L'obreta objecte d'aquest estudi es troba al ms. 8589 de la Biblioteca Nacional de Madrid. En donaren breus notícies Torres i Amat, Gallardo i Menéndez Pelayo. Ara la Sra. Scudieri ens n'ha donat una excellent anàlisi, ha relacionat el *Tratado* amb altres obres del mateix gènere i ha intentat d'aclarir en el possible la persona de l'autor i els elements històrics que hi ha en la novella.

Segons la Sra. Scudieri, l'autor degué ésser un napolità d'origen espanyol. En la dedicatòria a D.ª Potenciana de Moncada diu que «podré dezir en lo que dél [el protagonista] escriviere, no careçer de verdad, pues a los más de sus amores me hallé presente ... aunque él era de nación griego y yo de Ytalia ...» Aquests mots fan pensar que el *Tratado* és una novella amb clau com la *Questión de Amor*. Igual que en aquesta obra, al *Tratado* hi ha personatges reals disfressats amb noms ficticis, però que comencen amb la mateixa lletra del nom real. Juan de Cardona ha revelat algunes equivalències dels noms dels seus personatges, però la Sra. Scudieri demostra que aquelles no serveixen de gran cosa per a la identificació de persones, i que la identitat de la primera lletra no ha estat una regla constant. El protagonista es diu Cristerno i era príncep de Romania. Amb aquesta denominació es designaven en aquella època la Morea i Acaia. La Sra. Scudieri, amb les degudes reserves, identifica aquest Cristerno amb Arianito Commeno, príncep de Morea, que acompanyà Carles V a l'expedició de Tunis.

El *Tratado* de Juan de Cardona ha imitat la *Cárcel de Amor* en algun dels seus episodis més importants. S'escrivia en temps de Pau III, mort el 1549, i per tant abans d'aquesta data. El seu fons històric, però, permet de datar-lo entre 1530 i 1540. És, doncs, de les darreres novel·les sentimentals escrites en espanyol i contemporània de les que pels mateixos anys, aproximadament, escriviren a Itàlia el valencià Lluís Escrivà i Juan de Segura.

P. B.

EMILIO OROZCO: *Poesía y Mística: Introducción a la lírica de San Juan de la Cruz*. Madrid 1959. XVI + 286 pp. («Colección Guadarrama de Crítica y Ensayo», XVIII.)

Il volume dell'Orozco, docente presso l'Università di Granada e noto per i suoi studi sul barocco spagnolo, meriterebbe un'ampia rassegna per il contributo che egli dà allo studio dei rapporti tra mistica e letteratura.

Dopo l'esempio dato da Dámaso Alonso nel 1942 con il fondamentale suo lavoro *La poesía de San Juan de la Cruz*, che seguiva e approfondiva il primo

d'Ascétique et de Mystique» de diverses maneres: «R. A. M.» (pàg. 101), «RAM» (pàg. 315), «Rev. d'Asc. et de Myst.» (pàg. 126), «Revue d'asc. et de myst.» (ací en rodona, pàgs. 144, 152). L'«Archivum Historicum Societatis Iesu» és citat adés així (pàg. 143), adés «AHSI» (pàg. 143 també), adés «Arch. Hist. Soc. Iesu» (pàg. 131), adés «A. H. S. I.» (pàg. 235); podríem citar, encara, d'altres incongruències com aquestes.